

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก และตามโบราณราชประเพณี ที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านานนั้น พระมหากษัตริย์ทรงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนา รวมทั้ง ทรงทำนุบำรุงส่งเสริมให้เจริญมั่นคงเป็นไปตามแบบแผนอันเรียบร้อยตลอดมา เพื่อให้พระพุทธรูป รุ่งเรืองถาวรเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชน ซึ่งจะก่อให้เกิดการประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม มีความร่มเย็นผาสุก แก่ประชาชนและเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ สมควรบัญญัติกฎหมายให้เป็นการสืบทอดและธำรงรักษาไว้ ซึ่งพระราชอำนาจตามโบราณราชประเพณี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ โดยที่การจัดดำเนินการคณะสงฆ์ มิใช่เป็นกิจการอันพึงแบ่งแยกอำนาจดำเนินการด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการถ่วงดุลแห่งอำนาจเช่นที่เป็นอยู่ตามกฎหมายในปัจจุบัน และระบบเช่นว่านั้นเป็นผลบั่นทอนประสิทธิภาพแห่งการดำเนินการ จึงสมควรแก้ไขปรับปรุงเสียใหม่ให้สมเด็จพระสังฆราชของคณะสงฆ์ปกครองบริหารราชการคณะสงฆ์ทางมหาเถรสมาคมตามอำนาจกฎหมายและพระธรรมวินัย ทั้งนี้ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนา

๒. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๘ หมวด มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๕๖ มาตรา มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ (มาตรา ๓)

๒. กำหนดให้ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บรรดา กฎกระทรวงสั่งขานัติกติกาสงฆ์ กฎองค์การ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ข้อบังคับและระเบียบเกี่ยวกับคณะสงฆ์ที่ใช้บังคับอยู่ในวันประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจานุเบกษา ให้คงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔)

๓. กำหนดให้บรรดาอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในสังฆานัติ กติกาสงฆ์ กฎองค์การ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ข้อบังคับและระเบียบเกี่ยวกับคณะสงฆ์ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพระภิกษุตำแหน่งใดหรือ คณะกรรมการสงฆ์ใดซึ่งไม่มีในพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๕)

๔. ได้กำหนดนิยามคำว่า

“คณะสงฆ์” หมายความว่า พระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายฉบับที่บังคับใช้ก่อนพระราชบัญญัตินี้ โดยมีได้ค้ำประกันว่าจะปฏิบัติศาสนกิจในหรือนอกราชอาณาจักร

“คณะสงฆ์อื่น” หมายความว่า นักบวชจีนนิกาย (พระจีน) หรือนักบวชอนัมนิกาย (พระญวน)

“พระราชาคณะ” หมายความว่า พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ตั้งแต่นั้นสามัญจนถึงชั้นสมเด็จพระราชาคณะ

“สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์” หมายความว่า สมเด็จพระราชาคณะที่ได้รับการสถาปนาก่อนรูปอื่น ถ้าได้รับสถาปนาวันเดียวกันให้ถือตามลำดับที่ได้รับสถาปนา (มาตรา ๕ ทวิ)

/๕. กำหนด...

๕. กำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการ แต่งตั้ง สถาปนา และถอดถอน สมณศักดิ์ และแต่งตั้งคณะกรรมการมหาเถรสมาคม (มาตรา ๕ ตรี)

๔. หมวด ๑ สมเด็จพระสังฆราช

๔.๑ กำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช (มาตรา ๗)

๔.๒ กำหนดให้สมเด็จพระสังฆราชทรงดำรงตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายก ทรงบัญชาการคณะสงฆ์และทรงตราพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย พระธรรมวินัยและกฎหมายมหาเถรสมาคม (มาตรา ๘)

๔.๓ กำหนดให้กรณีที่สมเด็จพระสังฆราชทรงลาออกจากตำแหน่ง พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดให้ออกจากตำแหน่ง พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาของสมเด็จพระสังฆราช หรือตำแหน่งอื่นใดตามพระราชอัธยาศัยก็ได้ (มาตรา ๙)

๔.๔ กำหนดให้สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชในกรณีที่ไม่มีสมเด็จพระสังฆราช (มาตรา ๑๐)

๔.๕ กำหนดให้สมเด็จพระสังฆราชพ้นจากตำแหน่ง เมื่อมรณภาพ พ้นจากความเป็นพระภิกษุ ลาออก และทรงพระกรุณาโปรดให้ออก (มาตรา ๑๑)

๕. หมวด ๒ มหาเถรสมาคม

๕.๑ กำหนดให้มหาเถรสมาคม ประกอบด้วย สมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานกรรมการ กรรมการอื่นอีกไม่เกิน ๒๐ รูป ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ หรือพระภิกษุซึ่งมีพรรษาอันสมควร และมีจริยวัตรในพระธรรมวินัยที่เหมาะสมแก่การปกครองคณะสงฆ์ โดยเป็นไปตามพระราชอัธยาศัย (มาตรา ๑๒)

๕.๒ กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นเลขาธิการมหาเถรสมาคมโดยตำแหน่ง และให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทำหน้าที่สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม (มาตรา ๑๓)

๕.๓ กำหนดให้กรรมการมหาเถรสมาคมซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ (มาตรา ๑๔)

๕.๔ กำหนดให้กรรมการมหาเถรสมาคมพ้นจากตำแหน่งเมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระมรณภาพ พ้นจากความเป็นพระภิกษุ ลาออก และพระมหากษัตริย์มีพระบรมราชโองการให้ออก (มาตรา ๑๕)

๕.๕ กำหนดให้พระบรมราชโองการแต่งตั้งหรือเลือกปฏิบัติหน้าที่หรือคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช การแต่งตั้งกรรมการมหาเถรสมาคมตามมาตรา ๑๒ และการให้กรรมการมหาเถรสมาคมพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ (มาตรา ๑๕ ทวิ)

๕.๖ กำหนดให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงาม

(๒) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร

(๓) ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

(๔) รักษาหลักพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

ให้มหาเถร...

ให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง มีมติ หรือออกประกาศ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัยใช้บังคับได้ และจะมอบหมายให้พระภิกษุรูปใดหรือคณะกรรมการหรืออนุกรรมการตามมาตรา ๑๙ เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่งก็ได้ (มาตรา ๑๕ ตรี)

๕.๗ กำหนดให้มหาเถรสมาคมจะตรากฎหมายมหาเถรสมาคมเพื่อกำหนดโทษ หรือวิธีลงโทษทางการปกครองสำหรับพระภิกษุและสามเณร ที่ประพฤติให้เกิดความเสียหายแก่พระศาสนาและการปกครองของคณะสงฆ์ก็ได้ หากโทษที่ลงถึงขั้นต้องสละสมณเพศต้องสีกภายใน ๓๐ วันนับแต่วันทราบคำสั่งลงโทษ (มาตรา ๑๕ จัตวา)

๕.๘ กำหนดให้ในกรณีที่ประธานกรรมการมหาเถรสมาคมไม่อาจมาประชุมได้หรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการซึ่งเป็นสมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์ปฏิบัติหน้าที่แทน (มาตรา ๑๖)

๕.๙ กำหนดให้การประชุมมหาเถรสมาคมต้องมีกรรมการรวมกันมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม (มาตรา ๑๗)

๕.๑๐ กำหนดให้ในกรณีที่ยังไม่มีกรรมการดำรงตำแหน่งกรรมการมหาเถรสมาคมแทนตำแหน่งที่ว่างตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง ให้ถือว่ามีการกระทำที่เหลืออยู่ในขณะนั้น (มาตรา ๑๘)

๕.๑๑ กำหนดให้สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามมติมหาเถรสมาคม เพื่อพิจารณากลับกรณเรื่องที่จะเสนอต่อมหาเถรสมาคมและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมาย (มาตรา ๑๙)

๖. หมวด ๓ การปกครองคณะสงฆ์

๖.๑ กำหนดให้คณะสงฆ์ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม การจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามกฎหมายมหาเถรสมาคม (มาตรา ๒๐)

๖.๒ กำหนดให้เพื่อประโยชน์แก่การปกครองสงฆ์ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้มีเจ้าคณะใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตปกครองสงฆ์ วิธีการแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายมหาเถรสมาคม (มาตรา ๒๐/๑)

๖.๓ กำหนดให้การแต่งตั้งและถอดถอนเจ้าคณะใหญ่และเจ้าคณะภาค เป็นไปตามพระราชดำริ สำหรับการแต่งตั้งและถอดถอนพระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่นให้ดำเนินการไปตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะมีพระราชดำริเป็นประการอื่น (มาตรา ๒๐/๒)

๖.๔ กำหนดให้การจัดแบ่งเขตการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคเป็นภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล (มาตรา ๒๑)

๖.๕ กำหนดให้การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ให้มีพระภิกษุเป็นผู้ปกครองตามชั้นตามลำดับคือ เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล (มาตรา ๒๒)

๖.๖ กำหนดให้การแต่งตั้ง ถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระภิกษุอันเกี่ยวกับตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่น ๆ และไวยาวัจกร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายมหาเถรสมาคม (มาตรา ๒๓)

๗. หมวด ๔ นิคหกรรมและการสละสมณเพศ

๗.๑ กำหนดให้พระภิกษุจะต้องรับนิคหกรรมก็ต่อเมื่อกระทำการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และนิคหกรรมที่จะลงแก่พระภิกษุก็ต้องเป็นนิคหกรรมตามพระธรรมวินัย (มาตรา ๒๔)

๗.๒ กำหนดให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎหมายมหาเถรสมาคมกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้การลงนิคหกรรมเป็นไปโดยถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม (มาตรา ๒๕)

/๗.๓ กำหนด....

๗.๓ กำหนดให้พระภิกษุที่ล่วงละเมิดพระธรรมวินัยและได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุดให้ได้รับนิคหกรรมให้สึก ต้องสึกภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำวินิจฉัยนั้น (มาตรา ๒๖)

๗.๔ กำหนดให้พระภิกษุที่ต้องคำวินิจฉัยให้รับนิคหกรรมไม่ถึงให้สึก แต่ไม่ยอมรับนิคหกรรมนั้นหรือประพฤติกว้างละเมิดพระธรรมวินัยเป็นอาจิลน หรือไม่สังกัดอยู่ในวัดใด ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง มหาเถรสมาคมมีอำนาจวินิจฉัยและมีคำสั่งให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศต้องสึกภายในสามวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำวินิจฉัยนั้น (มาตรา ๒๗)

๗.๕ กำหนดให้พระภิกษุที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลาย ต้องสึกภายในสามวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (มาตรา ๒๘)

๗.๖ กำหนดให้พระภิกษุที่ถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราวและเจ้าอาวาสแห่งวัดที่พระภิกษุรูปนั้นสังกัดไม่รับมอบตัวไว้ควบคุม หรือพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุมหรือภิกษุรูปนั้นมิได้สังกัดในวัดใดวัดหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้ (มาตรา ๒๙)

๗.๗ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลมีอำนาจดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้ และให้รายงานให้ศาลทราบถึงการสละสมณเพศนั้น (มาตรา ๓๐)

๘. หมวด ๕ วัด

๘.๑ กำหนดให้วัดมีสองอย่าง คือ วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา และสำนักสงฆ์ที่ยังไม่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา (มาตรา ๓๑)

๘.๒ กำหนดให้การสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย การยุบเลิกวัด และการขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทรัพย์สินของวัดที่ถูกยุบเลิกให้ตกเป็นศาสนสมบัติกลาง (มาตรา ๓๒)

๘.๓ กำหนดให้วัดร้างที่ไม่มีพระภิกษุอยู่อาศัย ในระหว่างที่ยังไม่มีการยุบเลิกวัด ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติมีหน้าที่ปกครองดูแลรักษา รวมถึงที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ และทรัพย์สินของวัดนั้น ส่วนการยกวัดร้างขึ้นเป็นพระภิกษุ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๓๒ ทวิ)

๘.๔ กำหนดให้ที่วัดและที่ซึ่งขึ้นต่อวัด มีดังนี้ ที่วัด คือที่ซึ่งตั้งวัดตลอดจนเขตของวัดนั้น ที่ธรณีสงฆ์ คือที่ซึ่งเป็นสมบัติของวัด ที่กัลปนา คือที่ซึ่งมีผู้อุทิศแต่ผลประโยชน์ให้วัดหรือพระศาสนา (มาตรา ๓๓)

๘.๕ กำหนดให้ที่วัดและที่ธรณีสงฆ์จะโอนกรรมสิทธิ์ได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลางให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้องและได้รับคำผัดทวงจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมและได้รับคำตอบแทนเป็นคำผัดทวงจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานนั้นแล้ว และห้ามมิให้บุคคลโดยกายความขึ้นต่อสู้อำนาจวัดหรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แล้วแต่กรณี ในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นที่วัด ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง นั้นหมายความว่า ไม่อาจอ้างการครอบครองปรับภัยได้แม้ว่าจะครอบครองมานานเท่าใดก็ตาม (มาตรา ๓๔)

๘.๖ กำหนดให้ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ และที่ศาสนสมบัติกลางเป็นทรัพย์สินซึ่งไม่อาจบังคับคดีได้ (มาตรา ๓๕)

๘.๗ กำหนดให้วัดหนึ่งมีเจ้าอาวาสรูปหนึ่ง และจะให้มีรองเจ้าอาวาสหรือผู้ช่วยเจ้าอาวาสด้วยก็ได้ (มาตรา ๓๖)

/๘.๘ กำหนด...

๘.๙ กำหนดให้เจ้าอาวาสมีหน้าที่บำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัด ปกครอง และสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม เป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัย แก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ และให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล (มาตรา ๓๗)

๘.๑๐ กำหนดให้เจ้าอาวาสมีอำนาจห้ามบรรพชิตและคฤหัสถ์ซึ่งมิได้รับอนุญาตของ เจ้าอาวาสเข้าไปอยู่อาศัยในวัด สั่งให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ซึ่งไม่อยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาสออกไปเสียจากวัด และสั่งให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยในวัด ทำงานภายในวัด หรือให้ทำทัณฑ์บนหรือ ให้ขอขมาโทษในเมื่อบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ในวัดนั้นประพฤติผิดคำสั่งเจ้าอาวาสซึ่งได้สั่งโดยชอบด้วย พระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม (มาตรา ๓๘)

๘.๑๑ กำหนดให้แต่งตั้งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสในกรณีที่ไม่มีเจ้าอาวาสหรือเจ้าอาวาส ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าอาวาส (มาตรา ๓๙)

๙. หมวด ๖ ศาสนสมบัติ

๙.๑ กำหนดให้ศาสนสมบัติแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ ศาสนสมบัติกลางคือ ทรัพย์สิน ของพระศาสนา ซึ่งมีใช้ของวัดใดวัดหนึ่ง และศาสนสมบัติของวัด การดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติกลาง ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยให้ถือว่าเป็นเจ้าของศาสนสมบัติกลางนั้นด้วย (มาตรา ๔๐)

๙.๒ กำหนดให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจัดทำงบประมาณประจำปีของ ศาสนสมบัติกลางด้วยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม (มาตรา ๔๑)

๑๐. หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

๑๐.๑ กำหนดให้ผู้ที่มิได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ หรือถูกถอดถอนจากความเป็น พระอุปัชฌาย์แล้ว แต่ฝ่าฝืนกระทำการบรรพชาอุปสมบทแก่บุคคลอื่นโดยมิได้มีอำนาจ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน ๑ ปี (มาตรา ๔๒)

๑๐.๒ กำหนดให้พระภิกษุและสามเณรที่ฝ่าฝืนกฎมหาเถรสมาคมถึงขั้นให้สละสมณเพศ ต้องสึก พระภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระธรรมวินัยและได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุดให้ได้รับนิคหกรรมให้สึก พระภิกษุผู้ต้อง คำวินิจฉัยให้รับนิคหกรรมไม่ถึงต้องให้สึก แต่ไม่ยอมรับนิคหกรรมนั้น ประพฤติล่วงละเมิดพระธรรมวินัยเป็น อาจิม ไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง หรือไม่มีวัดเป็นที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง และต้องคำวินัยฉัยสละสมณเพศ พระภิกษุผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลายต้องสึก แต่ฝ่าฝืนไม่สละสมณเพศ รวมถึงการไม่ละ การแต่งกายอย่างเพศบรรพชิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี (มาตรา ๔๓)

๑๐.๓ กำหนดให้ผู้ที่หมดสิทธิที่จะได้รับบรรพชาอุปสมบทโดยต้องปาราชิกมาแล้ว แต่มา รับบรรพชาอุปสมบทใหม่โดยกล่าวความเท็จหรือปิดบังความจริงต่อพระอุปัชฌาย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี (มาตรา ๔๔)

๑๐.๔ กำหนดให้ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายสมเด็จพระสังฆราช ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๕ ทวิ)

๑๐.๕ กำหนดให้ผู้ที่ใส่ความคณะสงฆ์ไทยหรือคณะสงฆ์อื่น อันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย หรือความแตกแยก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๕ ตริ)

๑๑. หมวด ๘ เบ็ดเตล็ด

๑๑.๑ กำหนดให้ถือว่าพระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์ และไวยาวัจกร เป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๔๕)

๑๑.๒ กำหนดให้การปกครองคณะสงฆ์อื่นนอกจากคณะสงฆ์ไทยให้เป็นไปตามกฎกระทรวง (มาตรา ๔๖)

ธีธชชา/ร่าง/พิมพ์